

Egilsstaðir 25. apríl 2006

Selma Hafliðadóttir
lögfræðingur
skrifstofu Alþingis / nefndasviði
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

EFNI: Umsögn um frumvarp um frjálsa för launafólks

Óskað hefur verið umsagnar AFLs – Starfsgreinafélags Austurlands á frumvarpi Félagsmálaráðherra um frjálsa för launafólks frá nýjum aðildarríkjum EB.

Fjallað hefur verið mál þetta margoft á fundum AFLs, m.a. ársfundi trúnaðarmanna, aðalfundi trúnaðarráðs, stjórnarfundum og ótal vinnustaðafundum. Skoðun félagsmanna AFLs er sú að fresta beri gildistöku um frjálsa för smbr. frumvarp þetta, í 3 ár að minnsta kosti.

Ástæðurnar eru skýrar; í þeim mikla uppgangi sem verið hefur í atvinnulífi hér eystra hefur launafólki af erlendu bergi fjölgað mikið og talsvert hefur borið á því að brotið sé á fólki og kjör þess séu langt undir viðurkenndum kjörum hér. Einnig hafa félagsmenn okkar skýrt frá nokkrum dæmum þess að við minnkandi verkefnastöðu fyrirtækja, byrji uppsagnir á íslensku starfsmönnunum. Þessi mál brenna því af miklum þunga á okkar félagsmönnum og teljum við að löggjöf og reglugerðir séu alls ekki tilbúnar til að glíma við óheft frelsi fólks frá þessum löndum.

Án þess að gefa einhverja fræðilega umsögn um frumvarpið hvetjum við því þingmenn og stjórnvöld til að stíga varlega til jarðar í þessu máli og fresta gildistöku um frjálst flæði launafólks frá þessum nýju aðildarríkjum EB. Við bendum á að frestun gildistökunnar mun ekki hafa áhrif á möguleika ábyrgra fyrirtækja til að sækja sér starfsfólk erlendis frá – en mun vonandi hefta aðgang vafasamari fyrirtækja sem spretta upp um allt, að launafólki til að stunda félagsleg undirboð og grafa þannig undan velferðarkerfi okkar. Við minnum á að félagslegt öryggi okkar allra er árangur áratuga baráttu og í því felst sáttmáli verkalýðshreyfingarinnar, stjórnvalda og vinnuveitenda.

Kær kveðja

Sverrir Albertsson
Framkvæmdastjóri AFLs

Ársfundur trúnaðarmanna 2006

Frjáls flæði launafólks frá nýjum aðildarríkjum EB

Ársfundur trúnaðarmanna AFLs – Starfsgreinafélags Austurlands skorar á stjórnvöld að fresta gildistöku reglna um frjálst flæði launafólks frá nýjum aðildarríkjum EB um allt að 3 ár. Fundurinn bendir á að reynslan hefur sýnt að íslensk löggjöf er ekki tilbúin til að taka á málum sem upp hafa komið og í ljósi mikillar þenslu er hætt við að aukið, eftirlitslaust, flæði launafólks frá láglunasvæðum Austur Evrópu, myndi grafa undan grundvallaratriðum velferðarkerfisins.

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/1800
komudagur 25.4.2006

Reykjavík, 24. apríl 2006.

Alþjóðahúsinu ehf. hefur borist til umsagnar frá félagsmálanefnd Alþingis, frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, þskj. 1133, 771. mál.

Alþjóðahúsið sér ekki ástæðu til athugasemda við það að stjórnvöld hyggist ekki frekar beita tímabundnum takmörkunum varðandi frjálsa för launþega frá hinum nýju ESB ríkjum (Eistlandi, Lettlandi, Litháen, Póllandi, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklandi og Ungverjalandi), sbr. ákvæði til bráðabirgða með Útlendingalögum nr. 96/2002, sbr. lög nr. 20/2004, 17. gr. Telur Alþjóðahús litlar líkur á holskeflu ríkisborgara hinna nýju aðildarríkja hingað til lands í atvinnuleit, enda sýnir reynsla þeirra ríkja, sem ekki nýttu sér fyrirvara gagnvart frjálsu flæði vinnuafls frá nýju ESB löndunum fyrir tveimur árum, að vart er ástæða til ótta. Í ríkjum þessum varð nokkur fjölgun einstaklinga í atvinnuleit, án þess þó að vandræði hlytust af.

Á vissan hátt er þó ólíku saman að jafna þar sem íslenskur atvinnumarkaður er mun smærri í sniðum en í nágrannaríkjum okkar og geta aðstæður á vinnumarkaði breyst hratt. Alþjóðahús bindur hins vegar vonir við að nýstofnað Innflytjendaráð leggi fram tillögur til stjórnvalda um stefnu og aðgerðir til að tryggja aðlögun nýs vinnuafls og fyrirbyggja að upp komi vandamál.

Í 1. gr. frumvarpsins er mælt fyrir um tilkynningaskyldu atvinnurekanda til Vinnumálastofnunar ráði þeir ríkisborgara umræddra ríkja til starfa. Í seinni málslið sama ákvæðis segir að sama skuli gilda um aðstandendur þessara ríkisborgara.

Af orðalagi framangreinds ákvæðis verður vart annað ráðið en að á atvinnurekendum hvíli sú skylda að tilkynna Vinnumálastofnun um komu aðstandenda starfsmanna þeirra frá umræddum ríkjum. Án efa verður oft og tíðum erfitt að uppfylla slíka tilkynningaskyldu, enda er koma aðstandenda þessara einstaklinga hvorki háð samþykki vinnuveitenda þeirra né hvílir lagaleg skylda á starfsmönnum að láta vinnuveitandann vita af því að fjölskylda þeirra sé komin til landsins eða að þeir hyggist fá hana hingað.

Virðingarfyllt,

A handwritten signature in black ink, reading "Margrét Steinarsdóttir". The script is cursive and elegant, with the first letter 'M' being particularly large and stylized.

Margrét Steinarsdóttir
lögfræðingur Alþjóðahúss

Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. apríl 2006
Tilvísun: 200604-0028

**Efni: Umsögn um frumvarp til laga um atvinnu- og búseturéttur
launafólks innan EES og atvinnuréttindi útlendinga
(ríkisborgarar nýrra aðildarríkja), 771 mál**

Alþýðusambandi Íslands hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um atvinnu- og búseturéttur launafólks innan EES og atvinnuréttindi útlendinga (ríkisborgarar nýrra aðildarríkja), 771 mál.

Alþýðusamband Íslands hefur í þeim viðræðum sem það hefur á síðustu vikum átt við stjórnvöld og samtök atvinnurekenda vegna stöðu launafólks frá nýjum aðildarríkjum EES, lagt áherslu á að treysta þurfi reglur og framkvæmd á vinnumarkaði og tryggja kjör og réttindi þessara starfsmanna óháð því hvaða ráðningarfyrirkomulag þeir búa við. Þannig hefur verkálýðshreyfingin m.a. lagt áherslu á að böndum verði náð yfir starfsemi þeirra erlendu fyrirtækja sem hér stunda þjónustustarfsemi af ýmsum toga og treysta stöðu starfsmanna þeirra sérstaklega.

Alþýðusambandið hefur lagt áherslu á að mikilvægt sé að hafa yfirlit yfir það launafólk sem hingað kemur til starfa frá nýju aðildarríkjunum, hjá hverjum það starfar og við hvað. Jafnframt þurfi að vera hægt að fylgja því eftir að þessir starfsmenn njóti launa og annarra starfskjara í samræmi við það sem gildir hér á landi.

Með fyrirliggjandi frumvarpi til laga um atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES og atvinnuréttindi útlendinga (ríkisborgarar nýrra aðildarríkja) er í mikilvægum atriðum komið til móts við þessi sjónarmið, hvað varðar það launafólk sem kemur til starfa hjá fyrirtækjum sem starfa hér á landi. Það er þó ljóst að miklu skiptir hvernig staðið verður að framkvæmd mála af hálfu stjórnvalda og að hún verði í nánu samstarfi og samráði við aðila vinnumarkaðarins. Kveðið er á um að fyrirtækin tilkynni til Vinnumálastofnunar um alla starfsmenn sem þau ráða frá nýju aðildarríkjunum og leggi jafnframt fram afrit af ráðningarsamningi. Vinnumálastofnun skal halda skrá yfir þessar tilkynningar og fylgjast með þróun mála í þessum efnum. Jafnframt er stofnuninni heimilt að beita fyrirtæki dagsektum ef þau uppfylla ekki tilkynningaskyldu sinni.

Alþýðusambandið telur það einnig mjög mikilvægt að Vinnumálastofnun er samkvæmt frumvarpinu skylt að afhenda hlutaðeigandi stéttarfélagi afrit af ráðningarsamningum ef grunur er um að fyrirtæki sé að brjóta á rétti starfsmanna. Það verður síðan stéttarfélaganna áfram sem hingað til að

fylgja því eftir að hinir erlendu starfsmenn njóti kjara og annarra réttinda í samræmi við það sem gildir fyrir viðkomandi fyrirtæki/starfsgrein þar sem starfið er unnið.

Að hálfu Alþýðusambandsins hefur verið lögð rík áhersla á að koma þurfi böndum yfir starfsemi erlendra þjónustu- og verktakafyrirtækja sem eru með starfsemi sína hér á landi um lengri eða skemmri tíma og nota til þess útlenda starfsmenn, ekki síst frá nýju aðildarríkjunum. Kröfur ASÍ hafa m.a. beinst að því að útlendum þjónustu- og verktakafyrirtækjum verði gert skylt að veita upplýsingar um starfsemi sína og leggja fram staðfestingar um það að þau virði kjarasamninga og lög hér á landi sé þess óskað.

Alþýðusambandið hefur í þessu sambandi lagt áherslu á að skilgreind verði ábyrgð þeirra fyrirtækja hér á landi sem nota þjónustu framangreindra fyrirtækja, m.a. hvað varðar kjör og réttindi starfsmannanna. Þá hefur Alþýðusambandið lagt áherslu á mikilvægi þess að samræma og samþætta aðkomu, upplýsingamiðlun, eftirlit og aðgerðir stjórnvaldsstofnana og aðila vinnumarkaðarins, sem miða að því að treysta stöðu erlends launafólks sem hingað kemur til starfa á vegum þjónustuveitenda og verktakafyrirtækja og koma í veg fyrir brot þeirra á starfsmönnum sínum og gagnvart skyldum sínum við íslenskt samfélag.

Einnig hefur Alþýðusambandið lagt áherslu á skyldur stjórnvalda og atvinnurekenda sem nýta sér erlent launafólk, ekki síður en verkalyðshreyfingarinnar til að upplýsa það um réttindi sín og skyldur í íslensku samfélagi. Síðast en ekki síst hefur ASÍ bent á mikilvægi þess að sporna við gerviverktakastarfsemi og á samfélagslega ábyrgð stofnana og fyrirtækja í eigu ríkis og sveitarfélaga þegar kemur að útboðum og gerð verksamninga vegna verklegra framkvæmda og vörukaupa af ýmsu tagi.

Framangreindum sjónarmiðum hefur verið haldið á lofti í viðræðum við stjórnvöld í tengslum við þær breytingar sem fyrirhugaðar eru á stöðu launafólks frá nýju aðildarríkjunum 1. maí nk. Þau eru einnig sá grundvöllur sem fulltrúar ASÍ munu byggja á í starfi sínu á vettvangi nefndar félagsmálaráðherra um stöðu og réttindi erlends launafólks á vinnumarkaði sem ráðherra hefur boðað að setja á laggirnar ekki síst að kröfu Alþýðusambandsins og sem ljúka á störfum fyrir 1. nóvember nk.

Í ljósi framanritaðs er það afstaða Alþýðusambands Íslands að mikilvægt sé að framangreint frumvarp félagsmálaráðherra verði að lögum fyrir 1. maí nk. en áréttar jafnframt þá afstöðu sína að þetta frumvarp er aðeins fyrri hluti málsins. Eftir stendur mikilvægi þess að treysta kjör og réttindi starfsmanna erlendra þjónustu- og verktakafyrirtækja sem hér starfa og áskilur sér allan rétt til að fylgja eftir þeim sjónarmiðum sem hér hafa verið sett fram í þeirri vinnu sem framundan er á vettvangi nefndar félagsmálaráðherra.

Virðingarfyllst,

Gylfi Arnbjörnsson, framkvæmdastjóri ASÍ

Sjá einnig meðfylgjandi greinargerð

Stækkun EES, frjáls för launafólks og íslenskur vinnumarkaður Minnisblað 25. apríl 2006

Þegar metið er hvaða áhrif stækkun ESB/EES og hnattvæðingin almennt hefur haft á íslenskan vinnumarkað er ljóst að stærstu vandamálin sem komið hafa upp tengjast ekki launafólki frá nýju aðildarríkjunum sem komið hefur til starfa hér á landi í beint ráðningarsamband við fyrirtæki sem hér hafa staðfestu. Þá er ljóst að regluramminn er skýrastur hvað varðar það fyrirkomulag ráðningar, þar sem kjarasamningar og lög nr. 55/1980 gilda ótvírætt og án undantekninga.

Þau vandamál sem einkum hafa komið upp og tengjast íbúum nýju aðildarríkjanna eru bundin ýmis konar þjónustustarfsemi, starfsmannaleigum og annarri þjónustustarfsemi, þar sem frestunin á frjálsri för á ekki við og þar sem ráðningarsamband viðkomandi starfsmanna er við fyrirtæki sem skráð eru erlendis. Í þeim tilfellur hefur upplýsingaöflun verið mjög erfið og ýmis konar réttaróvissa hefur skapast varðandi réttarstöðu fyrirtækjanna og kjör starfsmanna.

Sú óvissa sem hér er vísað til varðar m.a. spurninguna um það að hve miklu leiti kjarasamningar og lög hér á landi gilda um hin erlendu þjónustufyrirtæki og starfsmenn þeirra. Þannig er ljóst að lög nr. 54/2001 um útsenda starfsmenn ná ekki til allra þeirra þátta sem lög og kjarasamningar hér kveða á um. Því er spurning að hve miklu leiti lög nr. 55/1980 vernda kjör hinna erlendu starfsmanna. Þá hafa komið upp spurningar um atriði eins og gildi vinnustaðapáttar kjarasamninga og ýmis sérkjör sem samið hefur verið um í tilteknum notendafyrirtækjum eigi við um starfsmenn sem eru í ráðningarsambandi við starfsmannaleigu, eða annað þjónustufyrirtæki, sem samið er við. Þá má benda á þætti eins og stéttarfélagsaðild og greiðslur í félagssjóði stéttarféлага, orlofs- og sjúkrasjóðsiðgjöld, skattalega stöðu fyrirtækjanna og einstaklinga og fleira.

Þá liggur fyrir að allar upplýsingar og eftirlit með starfsemi erlendra þjónustufyrirtækja, veru starfsmanna á þeirra vegum og launum og öðrum starfskjörum þeirra hér á landi hafa verið takmarkaðar og úrræði hefur skort til að bregðast við þegar tilefni hafa gefist til. Með lögum um starfsmannaleigur er reynt að bregðast við þessum vanda hvað varðar starfsmannaleigurnar, en önnur þjónustustarfsemi er þar undanskilin.

Loks má geta þess að þó ekki hafi enn sem komið er reynt mikið á gerviverktöku af hálfu einstaklinga frá nýju aðildarríkjunum, þá er það vandamál sem eflaust á eftir að koma upp hér á landi í einhverjum mæli eins og annars staðar á næstu mánuðum.

Því hefur verið haldið fram að ákvörðunin um að fresta gildistöku frjálsu fararinnar gagnvart nýju aðildarríkjunum 1. maí 2004 hafi haft þveröfug áhrif miðað við það sem að var stefnt. Þannig hafi frestunin í reynd aukið þrýstinginn á að skorti á vinnuafli við stórframkvæmdir og í byggingariðnaði hér á landi væri mætt með samningum við starfsmannaleigur og önnur þjónustufyrirtæki. Eitthvað kann að vera til í þessu. Í það minnsta jókst fjöldi umsókna um atvinnuleyfi og útgáfa þeirra verulega, þegar dregið var úr formkröfum vegna atvinnuleyfa fyrir borgara nýju ríkjanna sl. haust.

Á móti hefur verið bent á að áhrif frestunarinnar séu í reynd mjög takmörkuð eftir að fyrirkomulagi við afgreiðslu atvinnuleyfanna var breytt sl. haust og því felist í henni takmörkuð skýring á fjölda þeirra launamanna sem hingað koma á grundvelli þjónustusamninga. Þá er ákveðinn ótti við að ef allt verði gefið frjálst 1. maí nk. komi á skömmum tíma hingað til lands verulegur fjöldi verkafólks frá nýju aðildarríkjunum sem sé tilbúið til að sætta sig við lakari kjör en hér gilda án þess að við því verði spornað. Þannig sé ákveðin hættu á að það eftirlit sem þó er til staðar í dag muni glatast án þess að nokkuð annað komi í staðinn.

Erlent launafólk í beinu ráðningarsambandi

Fjölgun erlends launafólks í beinu ráðningarsambandi við fyrirtæki sem starfa hér á landi hafa einnig skapað nýjar aðstæður og vandamál á vinnumarkaði. Hér er verið að vísa til þeirrar staðreyndar að fyrirtæki sem hér starfa og ráða útlendinga til vinnu hafa í vaxandi mæli ráðið viðkomandi starfsmenn á lægstu kjör verkafólks sem heimiluð eru samkvæmt kjarasamningum, óháð því hvort viðkomandi einstaklingar vinna við sérfræðistörf eða störf sem krefjast löggiltra fagréttinda og ber að launa í samræmi við það. Þetta fyrirkomulag hefur sannanlega leitt til alvarlegra undirboða á íslenskum vinnumarkaði.

Hver eru markmiðin?

Markmiðin af hálfu verkalýðshreyfingarinnar þegar meta á hvers sé þörf og hvað þurfi að gerast varðandi frjálsa för launafólks frá nýjum aðildarríkjunum EES og stöðu útlendinga á íslenskum vinnumarkaði eru m.a. eftirfarandi:

- Að bein ráðning sé meginregla vegna starfa á íslenskum vinnumarkaði.
- Að erlent launafólk sem starfar hér á landi njóti sömu launa og starfskjara og annarra réttindi og þeir sem fyrir eru á vinnumarkaði.
- Að þær reglur sem gilda hér á landi um samskipti á vinnumarkaði séu viðurkenndar og virtar í reynd.
- Mikilvægt er að fullnægjandi úrræði séu til staðar til að fylgjast með að kjarasamningar og lög séu haldin og hægt sé að fylgja því eftir eins og nauðsyn krefur.

- Mikilvægt er að til séu á hverjum tíma sem áreiðanlegastar upplýsingar um þá útlendinga sem hér eru að störfum, fjölda, hvaðan þeir koma, hverjir það eru, hvar þeir starfa og við hvað þeir starfa.

Tillaga um frestun á frjálsri för

Í ljósi framanritaðs lagði ASÍ til að frjálsri för launafólks frá nýju aðildarríkjunum yrði frestað í allt að þrjú ár í viðbót.

Til að mæta þeim sjónarmiðum að ekki megi þrengja svo að möguleikum fyrirtækja hér á landi til að ráða einstaklinga frá nýju aðildarríkjunum beint að þau leiðist þess vegna frekar út í að nýta sér þjónustu starfsmannaleiga eða annarra þjónustufyrirtækja var lagt til að „danska leiðin“ yrði farin. Með dönsku leiðinni er vísað til þeirrar leiðar sem Danir ákváðu að fara árið 2004 og mikil sátt var um, en hún felur í sér mildustu leið við frestun á frjálsri för launafólks frá nýju aðildarríkjunum.

Í sinni einföldustu mynd felur „danska leiðin“ í sér:

- Launafólk frá nýju aðildarríkjunum má koma og leita að starfi í Danmörku á sömu forsendum og aðrir EES borgarar.
- Atvinnuleyfi er veitt á grundvelli ráðningarsamnings sem lagður er fram og sem uppfyllir danska kjarasamninga og venjur.
- Stjórnvöld og aðilar vinnumarkaðarins hafa eftirlit með og fylgja eftir að kjarasamningar og venjur séu virt gagnvart þessu launafólki.

Markmið Dananna var að hafa sem besta yfirsýn yfir fjölda þeirra sem koma frá nýju aðildarríkjunum til starfa í Danmörku og fylgja því eftir að viðkomandi njóti kjara í samræmi við kjarasamninga og venjur í Danmörku.

Rökin fyrir þessari afstöðu er að íslenskur vinnumarkaður sé ekki enn tilbúinn til að taka við frjálsri för launafólks frá nýju aðildarríkjunum og að mikilvægt sé að treysta frekar innviði vinnumarkaðarins og þær reglur og þau kjör sem þar gilda. Þá er mikilvægt að með þessari aðferð er helst mögulegt að fylgjast með fjölda þeirra sem koma hingað til að starfa hjá fyrirtækjum sem hér hafa staðfestu og hvaða kjörum þeir eru á.

Reynsla Alþýðusambandsins og aðildarsamtaka þess hefur glögglega sýnt fram á að brot gangvart erlendu starfsfólki eru mest þar sem upplýsingarnar eru minnstar og þar er jafnframt erfiðast að gæta hagsmuna þessara aðila.

Sú leið sem farin er með frumvarpi félagsmálaráðherra mætir í mikilvægum atriðum sjónarmiðum ASÍ varðandi frjálsu förina. Í því er hins vegar ekki að finna viðbrögð við örum áherslum ASÍ, þ.e. varðandi það launafólk sem ekki kemur hér á grundvelli frjálsrar farar.

Áherslur ASÍ í frekari vinnu til að treysta stöðu útlendinga á vinnumarkaði og aðhald með starfsemi þjónustu- og verktakafyrirtækja

Eins og áður hefur komið fram er stærsti vandinn tengdur starfsemi erlendra þjónustufyrirtækja sem nýta sér launafólk frá nýju aðildarríkjunum.

Hér á eftir er að finna þær áherslur sem ASÍ hefur sett fram í viðræðum við stjórnvöld og eru sá viðræðugrundvöllur sem fulltrúar ASÍ munu byggja á í starfi vinnuhóps félagsmálaráðherra sem skila á tillögum sínum fyrir 1. nóvember 2006.

1. Lagt er til að sett verði löggjöf um skráningarskyldu, upplýsingaskyldu, eftirlit og aðhald með þjónustufyrirtækjum

Með lögum um starfsmannaleigur náðist mikilvægur áfangi varðandi það að fylgjast með starfsemi starfsmannaleiga hér á landi, kjörum starfsmanna þeirra og hvernig bregðast mæti við ef ástæður þættu til. Markmiðið var að ná böndum yfir þessa starfsemi og treysta réttindi starfsmanna starfsmannaleiga, einkum erlendra.

Lagt er til að þjónustufyrirtæki sem bjóða vinnuframlag starfsmanna sinna sem hluta af þjónustu sem veitt er hér á landi þurfi að uppfylla sömu skyldur og nú gilda um starfsmannaleigur, þ.e.:

- Skrá sig hér á landi
- Tilnefna fulltrúa sinn
- Upplýsa um þá starfsmenn sem fyrirtækið hefur á sínum vegum hér á landi á hverjum tíma (sbr. starfsmannaleigulögin)
- Veiti frekari upplýsingar um ráðningarsamninga og starfskjör eftir því sem Vinnumálastofnun gerir kröfur um
- Heimild Vinnumálastofnunar til að stöðva starfsemina ef ástæða er til
- Viðurlög í samræmi við heimildir í starfsmannaleigulögum

Auk laganna um starfsmannaleigur má benda á að fordæmi fyrir upplýsingagjöf af þessu tagi er þegar til staðar í 110. gr. reglugerðar um útlendinga sem vísa má til. Einnig ber að hafa í huga þá sátt sem nú virðist í sjónmáli um vinnutímatilskipunina á vettvangi ESB.

Ljóst er að við óbreytt ástand mun þrýstingurinn aukast enn frekar á að nýta þjónustusamninga, aðra en samninga við starfsmannaleigur. Þegar af þeirri ástæðu er nauðsynlegt að slíkir samninga lúti a.m.k. sömu skilyrðum og samningar við starfsmannaleigur.

2. Gerð verði krafa um ábyrgð notendafyrirtækja.

Þetta er krafa sem ASÍ setti fram við undirbúning löggjafarinnar um starfsmannaleigur. Spurningin er hvort ekki er bæði rétt og skylt að halda þessari kröfu til haga og þá gagnvart öllum notendafyrirtækjum, óháð því

hvort um er að ræða samninga við starfsmannaleigur eða aðra þjónustuveitendur/verktaka. Ekki eru líkur til að þessi krafa nái fram að ganga og því mætti á móti spyrja hvort rétt sé að láta hana liggja að þessu sinni.

3. Úrræði aðila vinnumarkaðarins til að fá upplýsingar um raunveruleg laun og starfskjör erlends verkafólks verði treyst frekar.

Skoða má hvort hægt er að styrkja stöðu trúnaðarmanna/fulltrúa stéttarfélaga til að hafa eftirlit með kjörum erlendra starfsmanna enn frekar en nú er, sbr. samkomulag ASÍ og SA frá 7. mars 2004 og 2. gr. laga nr. 55/1980. Reynslan hefur sýnt að það skortir á að samningurinn hafi að geyma fullnægjandi heimildir og skapi nauðsynlegt aðhald.

Þá er spurningin hvort leggja á til heimildir stjórnvalda (Vinnumálastofnunar) til að fá upplýsingar um kjör allra erlendra starfsmanna, líka þeirra sem eru í beinu ráðningarsambandi ásamt viðbragðsheimildum, líkt og gildir um starfsmannaleigur, þótt eftirfylgnin væri eftir sem áður fyrst og fremst í höndum aðila vinnumarkaðarins.

4. Skipulagt samstarf stjórnvaldsaðila og aðila vinnumarkaðarins verði formbundið og treyst með það að markmiði að samræma upplýsingagjöf og aðgerðir.

Ljóst er að margt má bæta varðandi framkvæmdina af hálfu opinberra aðila, samræmda upplýsingasöfnun og miðlun og aðgerðir. Þetta gildir um þætti eins og útgáfu og eftirlit með kennitölum og virðisaukaskattsnúmerum til einstaklinga. Skráningu og eftirlit með starfsemi og skattskilum og erlendra þjónustufyrirtækja sem hér starfa. Hér koma m.a. til álita Vinnumálastofnun, Ríkisskattstjóri, Hagstofan (bráðum dómsmálaráðuneytið vegna kennitöluútgáfu), útlendingastofnun og Ríkislögreglustjóri (auk lögregluembætta/sýslumanna í einstaka umdæmum).

Ekki er víst að vilji sé til að koma á slíku formbundnu skipulegu samstarfi opinberlega. Þrátt fyrir það er mikilvægt að ASÍ og aðildarsamtökin efli tengsl og samstarf við stjórnvaldsstofnanir með það að markmiði að treysta framkvæmdina varðandi eftirlit með erlendum þjónustufyrirtækjum og kjörum og aðbúnaði erlendra starfsmanna hér á landi. Hér mætti skoða sérstaklega hvort rétt er og mögulegt að nýta með einhverjum hætti vinnustaðaeftirlit Vinnueftirlitsins í þessum tilgangi.

5. Aukin verði upplýsingagjöf og aðstoð við erlent verkafólk sem hér starfar.

Gerð verði krafa um að stjórnvöld leggi aukna fjármuni í upplýsingagjöf og aðstoð við erlent verkafólk sem hér starfar.

6. Leita verði leiða til að koma í veg fyrir og draga eins og kostur er úr hættunni á gerviverktöku, þ.m.t. af hálfu útlendinga sem hingað koma til starfa.

Hér er um að ræða vandamál sem hefur verið vaxandi og ill viðráðanlegt víða í löndunum í kringum okkur, þar sem gerviverktaka hefur verið notuð af fyrirtækjum (og einstaklingum frá nýju aðildarríkjunum) til að komast undan þeim skyldum sem kjarasamningar og lög kveða á um.

7. Ábyrgð vegna útboða og verksamninga af hálfu hins opinbera og fyrirtækja á þess vegum að koma í veg fyrir félagsleg undirboð.

Kannaðir verði kostir þess að ILO samþykkt nr. 94 um samninga á vegum opinberra aðila verði fullgilt hér á landi, eða meginreglum hennar a.m.k. hrint í framkvæmd hér á landi.

Samþykktin gengur í aðalatriðum út á að við gerð verksamninga setji opinberir aðilar og fyrirtæki í ráðandi eigu opinberra aðila skilyrði er fela í sér að þjónustuaðilar séu skuldbundnir til að fylgja reglum sem eiga að koma í veg fyrir að þeir geti stundað félagsleg undirboð á vinnumarkaði (sjá nánar minnisblað um þessa samþykkt sem dreift verður á miðvikudag).

Nefndasvið Alþingis
Félagsmálanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Reykjavík 25. apríl 2006

Efni: Umsögn um lagafrumvarp, mál 771.

Ísáð er til óskar nefndarinnar þar sem BHM er gefinn kostur á að gefa álit sitt á breytingum á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

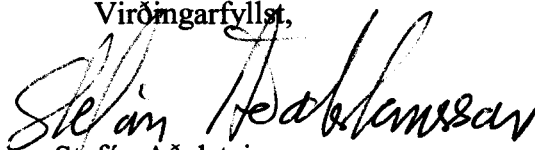
Alþingi samþykkti með lögum nr. 19/2004 að beita aðlögunartakmörkunum gagnvart ríkisborgurum 8 nýrra ríkja innan EES í tvö ár.

Unnt er að fresta gildistöku ákvæða 1.-6. gr. reglugerðar 1612/68/EBE um frelsi launþega til flutninga innan Evrópska efnahagssvæðisins til 1. maí 2009. BHM hefði kosið að sú heimild hefði verið nýtt a.m.k. um einhvern tíma í ljósi þeirra vandkvæða sem upp hafa komið.

Með frjálsri för launamanna frá nýjum EES-ríkjum munu koma upp margvísleg álitæfni hvað varðar gæði menntunar og kunnáttu ríkisborgara frá þessum löndum. Ríkisborgarar þeirra landa geta hafa öðlast réttindi háskólamanna á grundvelli menntunar sem er að verulegu leyti frábrugðin og gerir minni kröfur en sú menntun sem veitt er hér á landi. Við því þarf að bregðast m.a. með samvinnu við háskóla um viðbótarmenntun.

Mikilvægast í þessu sambandi er að skilgreind verði ábyrgð þeirra atvinnurekenda sem nýta sér þjónustusamninga/starfsmannaleigur þannig að tryggt sé að launamenn fái a.m.k. lágmarkskjör skv. íslenskum kjarasamningum.

Virðingarfyllt,

Stefán Aðalsteinsson,
frankvæmdastjóri BHM

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/1860
komudagur 25.4.2006

25. apríl 2006

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

Með fyrrgreindu frumvarpi félagsmálaráðherra hefur ríkisstjórnin nú tekið ákvörðun um að ríkisborgurum Eistlands, Lettlands, Litháen, Kýpur, Möltu, Póllands, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklands og Ungverjalands verði heimilt að koma hingað til lands í atvinnuleit og ráða sig til starfa hér á landi án sérstakra atvinnuleyfa.

BSRB leggur höfuðáherslu á það að réttindi og kjör verði virt við opnun vinnumarkaðarins.

Afstaða BSRB til opunar vinnumarkaðarins byggist á eftirfarandi: Í fyrsta lagi þarf að vernda það vinnumarkaðsmódel sem hefur þróast hér á landi. Tryggja þarf að erlendir starfsmenn, sem koma til starfa á íslenskum vinnumarkaði, fái notið þeirra réttinda sem starfinu fylgja samkvæmt lögum og kjarasamningum. Í öðru lagi þarf að tryggja að opnun vinnumarkaðarins valdi ekki verulegri röskun. Rannsóknir sýna að 7-9% ríkisborgara Eistlands, Lettlands og Litháen auk Póllands vilji nýta sér frjálsa för launafólks næstu árin og halda á nýjar slóðir í atvinnuleit. Sömu rannsóknir gera ráð fyrir að einungis 1% ríkisborgara Slóvakíu, Slóveníu, Tékklands og Ungverjalands muni sækja atvinnu í öðrum löndum.

Af þessu má vera augljóst mikilvægi þess að íslensk stjórnvöld haldi uppi nákvæmu eftirliti með þeim fyrirtækjum sem hafa launafólk í starfi hér á landi og að skráning sé yfir þá sem koma til að starfa á íslenskum vinnumarkaði. Slík skráning mun auðvelda stjórnvöldum og verkalýðsfélögum nauðsynlegt aðhald og þannig draga úr líkum á því að lög um kjarasamninga verði brotin. Í íslenskum lögum eru ákvæði um að kjarasamningar í millum samtaka launafólks og atvinnurekenda skuli gilda sem lágmarkskjör og er það forsenda þess að vinnumarkaðsmódel okkar haldi, að þessi lög verði virt.

BSRB er því fylgjandi að trúnaðarmenn verkalýðsfélaga fái aðgang að ráðningarsamningum en að slíkur réttur verði ekki einskorðaður við Vinnumálastofnun eins og nú er. Í annan stað mun skráning og eftirlit hafa það í för með sér að öllum verður betur ljós raunveruleg staða á vinnumarkaði. Slíkar upplýsingar eru mjög mikilvægar ekki síst gagnvart erlendu launafólki sem lítur vonaraugum til Íslands. Eftirlit og upplýsingamiðlun er þannig líkleg til að stuðla að jafnvægi auk þess sem hún á að tryggja að ekki sé brotið á aðkomufólki á íslenskum vinnumarkaði. Slíkt snertir mannréttindi aðkomumanna og þegar til lengri tíma er litið, réttindi almennt á hinum

íslenska vinnumarkaði. Ef fjarar undan réttindunum á einum stað, yrði þess skammt að biða að áhrifanna gætti á vinnumarkaðinum öllum.

Mikilvægt er að samráð verði haft við aðila vinnumarkaðarins, bæði á opinberum og almennum vinnumarkaði, um framkvæmd laganna og það sett í formlegan farveg. Ströng eftirfylgni við eftirlit og ákveðnar reglur hvað það varðar er forsenda þess að vinnumarkaðurinn verði opnaður eins og hér er lagt til. Að öðrum kosti væri æskilegra að fresta ákvörðun þar að lútandi.

F.h. BSRB

Svanhildur Halldórsdóttir

Alþingi
Erindi nr. P 132/1894
komudagur 26.4.2006

Selma Hafliðadóttir

From: ingibjorg.broddadottir@fel.stjr.is
Sent: 26. apríl 2006 12:44
To: Selma Hafliðadóttir
Cc: amig@krokur.is; saeunn.stefansdottir@fel.stjr.is; ragnhildur.arnljotsdottir@fel.stjr.is; thor.thorarinsson@fel.stjr.is
Subject: Fw: Starfsemi innflytjendaráðs

☐ Starfsemi innflytjendaráðs

✕	Fw: Starfsemi innflytjendaráðs Málsnúmer: FEL06040063 Búið til: 04/26/2006 Ábyrgur: Ingibjörg Broddadóttir
Félagsmálaráðuneytið	
M i n n i s b l a ð	
Áskriftir:	

Viðtakandi: **Félagsmálanefnd Alþingis**
 Sendandi: **Félagsmálaráðuneyti**
 Dagsetning: **26.04.2006**
 Málsnúmer: **FEL06040063**
 Bréfalykill: **551**
 Efni: **Starfsemi innflytjendaráðs**
 Tilmæli ráðherra:

Texti:

Vísað er til beiðni er fram kom á fundi félagsmálanefndar Alþingis, 24. apríl sl. Hér með eru nefndinni sendar upplýsingar um starf innflytjendaráðs.

Staða innflytjendaráðs apríl 2006

Inngangur

Í ráðinu sitja eftirtaldir:

Árni Gunnarsson formaður fulltrúi félagsmálaráðherra, Tatjana Latinovic einnig tilnefnd af félagsmálaráðherra, Vilborg Ingólfssdóttir fulltrúi heilbrigðis-og tryggingamálaráðuneytis, Þorsteinn Davíðsson fulltrúi dóms-og kirkjumálaráðuneytis, Kristín Jónsdóttir fulltrúi menntamálaráðuneytis og Hildur Jónsdóttir fulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga. Ritari ráðsins er Ingibjörg Broddadóttir. Sæunn Stefánsdóttir mun taka sæti Árna Gunnarssonar í innflytjendaráði 1. maí nk.

Ráðið var skipað í nóvember 2005 í kjölfar þess að félagsmálaráðherra kynnti í ríkisstjórn tillögur nefndar um aðgerðir til að tryggja aðlögun innflytjenda að íslensku samfélagi. Nefndin lagði til stofnun Innflytjendaráðs sem ætlað yrði að virkja til samstarfs alla helstu hagsmunaaðila á sviði málaflokksins. Í skýrslu nefndarinnar var jafnframt lagt til að innflytjendaráð yrði ríkisstjórninni til ráðuneytis við mótun stefnu í

málefnum innflytjenda og hefði umsjón með framkvæmd hennar. Innflytjendaráði er enn fremur ætlað að sjá um gerð þjónustusamninga sem taka til brýnna verkefna á þessu sviði. Skyldi innflytjendaráð meta hverju sinni hverjir séu best til þess fallnir að annast slík verkefni. Gert var ráð fyrir að þjónustusamningarnir innihéldu samkomulag um sex verkefni og gert ráð fyrir því gert að verkefnin kæmu til framkvæmda á nokkurra ára tímabili.

Staða innflytjendaráðs

Fyrsti fundur ráðsins var haldinn seinni hluta nóvember sl. og hefur ráðið fundað alls fjórum sinnum. Ráðið hefur notað þennan tíma til að fara yfir stöðu innflytjendamála í landinu og leggja drög að framkvæmdaáætlun. Það lá ljóst fyrir þegar í upphafi að ekki yrði mögulegt að gera þjónustusamninga fyrr en skýrar upplýsingar lægju fyrir um þörfina. Við blasir m.a. að samræma þarf alla tölfræði um málaflokkinn svo hægt að sé taka ákvarðanir um þjónustubörf, framboð á íslenskukennslu, túlkun og margt fleira sem greint verður nánar frá hér á eftir.

Innflytjendaráð hefur m.a. annars aflað upplýsinga hjá ýmsum aðilum sem að málaflokknum koma. Á fundi ráðsins hafa komið fulltrúar Alþjóðahúss, Rauða kross Íslands og Fjölmennningarseturs. Þá hafa fulltrúar ráðsins kallað eftir upplýsingum hver í sínu ráðuneyti og hjá Sambandi íslenskra sveitarfélaga um stöðu innflytjendamála og hvar úrbóta sé helst þörf. Framundan eru fundir með fleiri aðilum, m.a. koma fulltrúar ASÍ til fundar við ráðið þann 28. 04. nk og fulltrúar Samtaka atvinnulífsins innan skamms.

Þá má geta þess að Hagstofan og félagsmálaráðuneytið hafa efnt til samstarfs um úrvinnslu úr gögnum Hagstofunnar þar sem dregin verða fram atriði sem lúta að innflytjendum m.a. um uppruna, kyn og aldur. Þetta verkefni verður unnið sumarið 2006.

Unnið er að framkvæmdaáætlun fyrir innflytjendaráð og eru drög í vinnslu sem verða kynnt á næsta fundi ráðsins, þann 28. 04. nk. Þau eru að vissu leyti í samræmi við tillögur framangreindrar nefndar um aðlögun innflytjenda að íslensku samfélagi. Verður hér í stuttu máli greint frá hluta þeirra hugmynda sem fram hafa komið í innflytjendaráði og eru til umræðu þar. Að svo komnu máli er ekki hægt að greina frá því hvaða verkefni verða sett í forgang né hverjum yrði falið að vinna hvert verkefni. Á hinn bóginn er ljóst brýnt er að ýta úr vör nokkrum verkefnum hið allra fyrsta.

1. Að innflytjendur fái í hendur nauðsynlegustu upplýsingar um viðkomuna til landsins í formi bæklinga - Fyrstu skrefin

Byggt verði á þeirri vinnu sem þegar er fyrir hendi. Verkið verði unnið í samvinnu við Alþjóðahús Fjölmennningarsetur, ASÍ, Vinnumálastofnun, Útlendingastofnun og heilbrigðis-, menntamála-, og dómsmálaráðuneyti. Safnað verði og farið yfir það efni sem til er á íslensku og erlendum málum, unnið úr því, nýtt efni samið ef þörf er á og sett saman í stuttan bækling. Þýtt á 10 tungumál.

2. Að tryggja miðlun nauðsynlegra upplýsinga til fólks sem ekki talar íslensku.

Byggt verði á þeirri vinnu sem þegar er fyrir hendi. Ábyrgð Fjölmennningarseturs í verkefninu felst í uppbyggingu veftrésins, gerð orðskýringa og fleira. Hér er um að ræða lið í verkefninu Ísland.is sem er í umsjón forsætisráðuneytis, en byggir á samstarfi við

fjölmarga aðila.

3. Að fyrir liggi á hverjum tíma grunnupplýsingar í tölum um innflytjendamál á Íslandi. Gagnagrunnur verði settur saman á vegum félagsmálaráðuneytis/Innflytjendaráðs. Þar fari fram söfnun og utanumhald á tölfræði um innflytjendur. Unnið í samstarfi við Hagstofuna ásamt Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og fleiri aðila.

4. Að fyrir liggi upplýsingar um aðstæður fólks af erlendum uppruna og hvað gert sé af hálfu ríkis, sveitarfélaga, stofnana, samtaka og hagsmunaaðila til að tryggja aðlögun innflytjenda að íslensku samfélagi/gagnkvæma aðlögun.

Aflað verði upplýsinga um stefnumótun, sérstök verkefni, þjónustu og aðra starfsemi sem tengist málefnum innflytjenda. Farið verði yfir löggjöf sem snertir hagsmuni innflytjenda sérstaklega. Hér má einnig nefna könnun á stefnumótun í málefnum innflytjenda hjá sveitarfélögunum, sem unnin yrði af Sambandi íslenskra sveitarfélaga og innflytjendaráði. Þá er mikilvægt að könnun Fjölmennningarseturs, sem þegar hefur verið framkvæmd á Vestfjörðum og Austurlandi, nái til landsins alls.

5. Að bæta aðgengi fullorðinna (á vinnumarkaði og utan hans) að gæða námi í íslensku. Tekið verði saman yfirlit yfir framboð á íslensku kennslu fyrir fullorðna, þar með talin umsjón, hvar sé kennt, hvað sé kennt og á hvaða tungumálum. Farið verði yfir allt námsframboðið og metið hvað sé vel gert og hvað megi betur fara. Námsækifærin verði metin með tilliti til aðgengi m.a. gagnvart búsetu. Farið verði yfir kostnað af hverju námskeiði og kostnaðarskiptingu. Unnið í samstarfi við aðila vinnumarkaðarins, Vinnumálastofnun, Endumenntunarstofnanir, KHÍ, HÍ, Félag framhaldsskólakennara og fleiri aðila.

6. Að nemendur í framhaldsskólum fái bætt og aukin tækifæri til náms og kunnáttu í móðurmáli verði, svo sem kostur er, viðurkennd til eininga.

Í þessu felst m.a. kortlagning á því hvað nemendum stendur til boða í hverjum skóla og mat á því sem boðið er upp á.

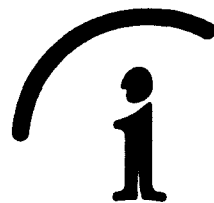
7. Að börn í leik- og grunnskólum fái (svo sem kostur er) tækifæri til að viðhalda móðurmáli sínu.

8. Að draga úr fordómum og efla umburðarlyndi meðal barna og ungmenna.

Formdómafræðsla þar sem unnin væru verkefni í leik- og grunnskólum og eftir atvikum framhaldsskólum, m.a. annars í formi jafningjafræðslu

9. Að fjölga tækifærum innflytjenda til starfa og starfstengds náms, þar með talin eftir atvikum viðurkenning á erlendum námsgráðum. Unnið m.a. í samstarfi við Vinnumálastofnun og menntamálaráðuneytið. Í þessu gæti falist frumkvæði að sérstöku námskeiðum fyrir innflytjendur

Að lokum má geta þess að félagsmálaráðuneyti á gott samstarf við Fjölmennningarsetrið en þar fer fram fjölbætt þjónusta við fólk af erlendum uppruna. Fjölmennningarsetrið er rekið á vegum félagsmálaráðuneytis.

Persónuvernd

Rauðarástíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Alþingi
Félagsmálanefnd
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 26. apríl 2006
Tilvísun: 2006040236 ÞS/--

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES og lögum um atvinnuréttindi útlendinga

Persónuvernd vísar til tölvubréfs félagsmálanefndar Alþingis frá 21. apríl 2006 þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

1.

Frumvarpið er samið af tilefni þess að frá 1. maí 2006 á reglugerð Evrópubandalagsins nr. 1612/68/EB, sem veitir launþegum frelsi til að flytja á milli landa EES, að taka gildi hvað varðar ríkisborgara frá hinum nýju Evrópusambandsríkjum Eistlandi, Lettlandi, Litháen, Póllandi, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklandi og Ungverjalandi. Hins vegar er heimilt samkvæmt V. viðauka EES-samningsins og samningum um inngöngu framangreindra ríkja í ESB að fresta gildistöku umræddrar reglugerðar varðandi þau til 1. maí 2009. Samkvæmt frumvarpinu er fyrirhugað að nota þá heimild að hluta. Ekki verði sett takmörk við því að fólk frá umræddum ríkjum flytjist hingað, en hins vegar verði mælt fyrir um það í íslenskum lögum að atvinnurekandi skuli tilkynna um þetta fólk til Vinnumálastofnunar. Í tilkynningu skuli koma fram nafn atvinnurekanda, kennitala og heimilisfang ásamt nafni viðkomandi útlendinga, kennitölu og aðsetri hér á landi. Enn fremur skuli fylgja tilkynningu ráðningarsamningur sem tryggir útlendingnum laun og önnur starfskjör samkvæmt íslenskum lögum og kjarasamningum. Haldin skuli skrá yfir viðkomandi einstaklinga. Stéttarfélagi í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem útlendingur starfi á skuli afhent afrit af ráðningarsamningi óski það eftir því, enda liggi fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamningi.

Í athugasemdum frumvarpsins við framangreind ákvæði, sem einkum koma fram í 3. gr. þess, er tilgangi skráningar lýst svo:

„Enn fremur er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun haldi skrá yfir þá ríkisborgara fyrrgreindra ríkja sem koma til þess að starfa hér á landi. Tilgangur þessarar tilkynningarskyldu atvinnurekanda er að gefa stjórnvöldum færi á að fylgjast með framvindu mála svo að unnt sé að hafa yfirsýn yfir hverjir

koma hingað til landsins, m.a. til að gæta þess að þeir njóti þeirra réttinda er gilda á innlendum vinnumarkaði. Jafnframt er mikilvægt að meta áhrif stækkunar Evrópska efnahagssvæðisins á vinnumarkaðinn, sem og tryggja að unnt sé að bregðast í tíma við aðstæðum sem kunna að leiða til alvarlegrar röskunar á innlendum vinnumarkaði. Þá er lítið til þess að slík skráning geri stjórnvöldum kleift að veita þessum útlendingum nauðsynlegar upplýsingar um lög og reglur er gilda um störf á innlendum vinnumarkaði. Er gert ráð fyrir að stjórn Vinnumálastofnunar semji verklagsreglur um skráningu stofnunarinnar.“

Tilganginum með ákvæði um rétt stéttarfélaga til afrits af ráðningarsamningi er og lýst svo:

„Þá er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun afhendi stéttarfélagi í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem útlendingur skv. 1. mgr. ákvæðisins starfar á afrit af ráðningarsamningi útlendingsins óski stéttarfélagið eftir því enda liggi fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamningi. Þykir mikilvægt að viðhalda þeirri viðteknu venju að aðilar vinnumarkaðarins fylgist með að kjarasamningar séu haldnir hér á landi, en ástæða þykir til að styrkja það tímabundið með þessum hætti. Aðildarsamningur EES gerir og ráð fyrir sérstökum ráðstöfunum á aðlögunartímanum. Er hér einnig átt við að stéttarfélag geti óskað eftir ráðningarsamningum ótilgreindra útlendinga er starfa hjá tilteknum atvinnurekanda. Er þá miðað við að vísbendingar séu fyrir hendi er gefa tilefni til gruns um að ákvæði kjarasamninga séu virt að vettugi hjá hlutaðeigandi atvinnurekanda.“

Að því gefnu að metið hafi verið hvort ekki verði hjá því komist að halda framangreinda skrá yfir ríkisborgara frá umræddum löndum, sem starfa hér á landi, til að sinna umræddri stjórnsýslu, gerir Persónuvernd ekki athugasemdir við það. Hvað rétt stéttarfélaga til að fá afhent afrit kjarasamnings gerir Persónuvernd ekki athugasemdir, enda má ætla að slíkt sé í samræmi við hið lögboðna hlutverk stéttarfélaga að hafa eftirlit með því að farið sé að kjarasamningum, sbr. einkum 9. og 11. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélag og vinnudeilur.

2.

Auk framangreinds hefur frumvarpið að geyma svohljóðandi ákvæði, þ.e. í 2. gr. þar sem lagt er til að þau verði í nýrri grein í lögum nr. 97/2002, n.t.t. 16. gr. a:

„Fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni heimilt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar.

Heimilt er við vinnslu upplýsinga að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar, Útlendingastofnunar, lögreglu og skattfyrvalda. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga samkvæmt lögum um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.“

Við þá reglu að Vinnumálastofnun megi afhenda hlutaðeigandi stjórnvaldi eða lögreglu gögn vegna gruns um brot gerir Persónuvernd ekki athugasemdir. Varðandi framangreinda samkeyrsluheimild vill Persónuvernd hins vekja athygli á eftirfarandi: Heimildin er mjög víðtæk og gerir samkvæmt orðalagi sínu ráð fyrir að samkeyra megi allar skrár hjá þeim stjórnvöldum, sem hér um ræðir, og án þess að sérstakt tilefni þurfi til. Er þannig ekki kveðið á um efnislegar heimildir sem fullnægja þarf til að samkeyra megi skrárnar. Þá virðist heimildin gera ráð fyrir að ávallt megi samkeyra allar þær skrár sem umrædd stjórnvöld búa yfir. Í ljósi þessa telur Persónuvernd vafa leika á um hvort umrætt ákvæði sé þannig úr garði gert að gætt sé meðalhöfs, sbr. a–c-liði 1. mgr. 6. persónuverndartilskipunarinnar nr. 95/46/EB, sbr. og 1.–3. mgr. 7. gr. laga nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Í þessu sambandi bendir Persónuvernd á að tilskipun 95/46/EB gerir miklar kröfur til lagaheimilda til vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga, s.s. um hvort maður hafi verið grunaður, kærður, ákærður eða dæmdur fyrir refsiverðan verknað, sbr. b-lið 8. tölul. 2. gr. laga nr. 77/2000.

Í 4. mgr. 8. gr. tilskipunarinnar, sbr. og 34. gr. formálsorða, er þannig mælt fyrir um að við setningu slíkra ákvæða verði að sýna fram á brýna almannahagsmuni og að setja verði viðeigandi öryggisákvæði.

Einnig skal bent á athugasemdir við 2. tölul. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 77/2000 um heimild til vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga á grundvelli sérstakrar lagaheimildar. Í athugasemdunum segir m.a.:

„Það ræðst af túlkun viðkomandi lagaákvæðis hvort skilyrðinu er fullnægt. Mat á því hvort lagastoð er fyrir hendi ræðst hverju sinni af skýringu viðkomandi sérlagaákvæðis, en því meiri íhlutun í einkalíf einstaklingsins sem umrædd vinnsla hefur í för með sér þeim mun ótvíræðari þarf lagaheimildin að vera. Skýring slíks ákvæðis ræðst þá m.a. af því hvort löggjafinn hafi í raun tekið tillit til þeirra almennu persónuverndarsjónarmiða sem á reynir við meðferð viðkvæmra persónuupplýsinga. Verður skilyrði 2. tölul. tæplega talið uppfyllt nema fyrir liggi að löggjafinn hafi skoðað slík sjónarmið en engu síður talið vinnsluna nauðsynlega vegna almannahagsmuna.“

Virðingarfyllt
f.h. forstjóra Persónuverndar

Þórður Sveinsson
lögfræðingur

Alþingi
Erindi nr. Þ 132/1858
komudagur 25.4.2006

Selma Hafliðadóttir
lögfræðingur
skrifstofu Alþingis, nefndasviði
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
sími 563-0429, fax 563-0430
www.althingi.is

Reykjavík 25. apríl 2006

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993.
Samiðn gerir ekki efnislega athugasemd við fram komið frumvarp en telur það ganga of skammt og ekki sé verið að bregðast við þeim vandamálum sem hafa fylgt opnun vinnumarkaðarins nema að takmörkuðu leyti.

Æskilegt hefði verið að samhliða aukinni opnun vinnumarkaðarins hefðu fylgt aðgerðir til að hefta aukna einstaklingsverktöku erlendra starfsmanna en hún er vaxandi vandamál. Í öðru lagi hefði þurft að lögbinda ábyrgð notendafyrirtækja í þeim tilfellum þegar um starfsmannaleigur er að ræða.

Samiðn leggur til að tekið verði tillit til framangreindra atriða við lagasetninguna.

Virðingarfyllst f.h. Samiðnar

Þorbjörn Guðmundsson, framkvæmdastjóri Samiðnar

Nefndasvið Alþingis
Félagsmálanefnd
150 Reykjavík

Reykjavík, 23. febrúar 2006

Efni: Frjáls för launafólks frá nýjum aðildarríkjum Evrópusambandsins, 771. mál.

Óskað hefur verið umsagnar Samtaka atvinnulífsins um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

Gert er ráð fyrir að í öllum meginatriðum skuli gilda sömu reglur um atvinnuréttindi launafólks frá hinum nýju aðildarríkjum ESB og um ríkisborgara annarra ríkja Evrópska efnahagssvæðisins. Þeir geti komið hingað í atvinnuleit og ráðið sig til starfa án þess að hafa atvinnuleyfi. Frumvarpið hefur hins vegar að geyma aðlögunarákvæði sem skyldar atvinnurekendur sem ráðið hafa ríkisborgara Eistlands, Lettlands, Litháens, Póllands, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklands og Ungverjalands til starfa til að tilkynna það til Vinnu-málastofnunar fram til 1. maí 2009 að viðlögdum dagsektum. Tilkynningu skal fylgja ráðningarsamningur sem tryggi útlendingnum laun og önnur starfskjör samkvæmt íslenskum lögum og kjarasamningum. Sé grunur um brot á gildandi kjarasamningi getur stéttarfélag krafist þess að fá afrit af ráðningarsamningi útlendingans. Þá fær Vinnumála-stofnun meðal annars ótímabundnar heimildir til tilkynningar til eftirlitsstjórnvalds eða lögreglu hafi stofnunin upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum.

Samtök atvinnulífsins fagna því að ekki skuli lengur krafist atvinnuleyfis vegna borgara nýju aðildarríkjanna. Það er í samræmi við þær áherslur sem samtökin hafa sett fram og til þess fallið að stuðla að beinum ráðningum fólks frá þessum ríkjum.

Tilkynningarskyldunni er ætlað að gilda á þriggja ára aðlögunartímabili. Af hálfu Samtaka atvinnulífsins hefur verið fallist á að þörf geti verið á slíkri varúðarráðstöfun í byrjun. Áhersla er þó lögð á að hér sé einungis um tímabundna ráðstöfun að ræða. Ekki verður séð að til lengri tíma sé ástæða til að fylgjast betur með því hversu margir launamenn koma hingað til lands frá nýju aðildarríkjunum og á hvaða kjörum en gildir um aðra EES borgara.

Virðingarfyllst,

Hrafnhildur Stefánsdóttir, yfirlögfræðingur

Reykjavík, 25. apríl 2006

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Málefni: Umsögn um frumvarp á breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

Samtök fiskvinnslustöðva (SF) styðja að ofangreind frumvörp verði að lögum og fagna því að löggjafinn ætli að einfalda þann vinnuferil sem hefur verið ríkjandi við ráðningu erlendra manna til starfa hér á landi.

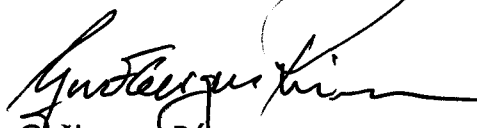
Ábending við 1. gr.

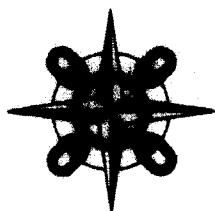
Mikilvægt er að skráningarferlið verði aðgengilegt og einfalt fyrir atvinnurekendur. Æskilegt er að hafa möguleika á netskráningu á nýjum starfsmanni sem lagagreinin gildir um.

Virðingarfyllst,

Fh. Samtaka fiskvinnslustöðva

Arnar Sigurmundsson, form.

Guðbergur Rúnarsson

SJÓMANNASAMBAND ÍSLANDS

Sætúni 1 · 105 Reykjavík · Sími 561 0769 · Símbref 561 0774

Alþingi

Erindi nr. Þ 132/1853

komudagur 26. 4. 2006

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík 26. apríl 2006.

Efni: Umsögn um framvarp til laga um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES og atvinnuréttindi útlendinga, 771. mál.

Óskað hefur verið eftir umsögn frá Sjómannasambandi Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

Sjómannasamband Íslands er sem heild aðili að Alþýðusambandi Íslands. Á þeim vettvangi hefur verið fjallað um þetta mál og gefin umsög um frumvarpið, m.a. í samráði við SSÍ sem og önnur aðildarsamtök ASÍ. Þar með er umsögn ASÍ jafnframt umsögn Sjómannasambands Íslands og er vísað til hennar varðandi umsögn um frumvarpið.

f.h. Sjómannasambands Íslands,

Hólmgeir Jónsson

Hólmgeir Jónsson

Nefndasvið Alþingis,
b.t. Selmu Hafliðadóttur,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík.

Reykjavík, 26.04.2006
Tilvísunarnr.: 2006040007

Efni: Umsögn vegna frumvarps til laga um breyting á lögum um nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, 771. mál.

Stöðug aukning hefur verið í útgáfu dvalarleyfa frá árinu 2003. Árið 2004 voru gefin út 6042 dvalarleyfi og á árinu 2005 voru gefin út 9331 dvalarleyfi eða sem nemur 54% aukningu á milli ára. Langmesta fjölgunin hefur verið í útgáfu dvalarleyfa vegna atvinnuþátttöku, en sú þróun er í samræmi við þróun á íslenskum vinnumarkaði undanfarið.

Af tölfræði Útlendingastofnunar er ljóst að margir ríkisborgarar nýrra ríkja Evrópusambandsins kjósa að koma hingað til lands til að vinna þar sem eftirspurn eftir fólki í vinnu hefur verið mikil. Með stækkun Evrópska efnahagssvæðisins fjölgaði ríkisborgurum þeirra ríkja sem njóta frjálsrar farar innan svæðisins. Aðlögunarákvæði sem samþykkt voru á Alþingi og tóku gildi 1. maí 2004 settu vissar takmarkanir á frjálsa færslu launafólks sem eru ríkisborgarar átta af tíu nýjum aðildarríkjum ESB.

Mikil eftirspurn hefur verið eftir fólki í störf sem innlendur vinnumarkaður hefur ekki getað annað. Fyrirtæki hafa því í ríkari mæli leitað á EES svæðið eftir fólki til vinnu. Athuga ber að í meðfylgjandi tölfræði má greina mikla aukningu í útgáfu dvalarleyfa vegna atvinnuþátttöku en óverulega aukningu í útgáfu EES leyfa. Launafólk nýju ríkjanna sem falla undir aðlögunarákvæðin fá útgefin dvalarleyfi vegna atvinnuþátttöku og skýrist fjölgunin m.a. af því.

Útlendingastofnun telur að sú leið sem lögð er til í lagafrumvarpinu, þ.e. að áfram verði ákveðið eftirlit með aðstæðum á vinnumarkaði með það að fyrir augum að líta þurfi til hugsanlegra langtímaáhrifa af stækkun Evrópska efnahagssvæðisins, sé skynsamleg og þannig verði hægt að hafa yfirsýn yfir innlendan vinnumarkað á meðan vinnumarkaðurinn og íslenskt samfélag aðlagast breyttum aðstæðum.

Einstaklingar frá umræddum ríkjum þurfa engu að síður að sækja um dvalarleyfi sem EES borgarar ætli þeir sér að vera hér lengur en þrjá mánuði eða allt að sex mánuði í atvinnuleit. Þar af leiðandi telur Útlendingastofnun nauðsynlegt að heimilt verði að samkeyra upplýsingar Vinnuálastofnunar, Útlendingastofnunar, lögreglu og skattýfirvalda, því án heimildar til upplýsingaskipta er umræddum stjórnvöldum gert mjög erfitt að sinna sínum lögbundnu hlutverkum.

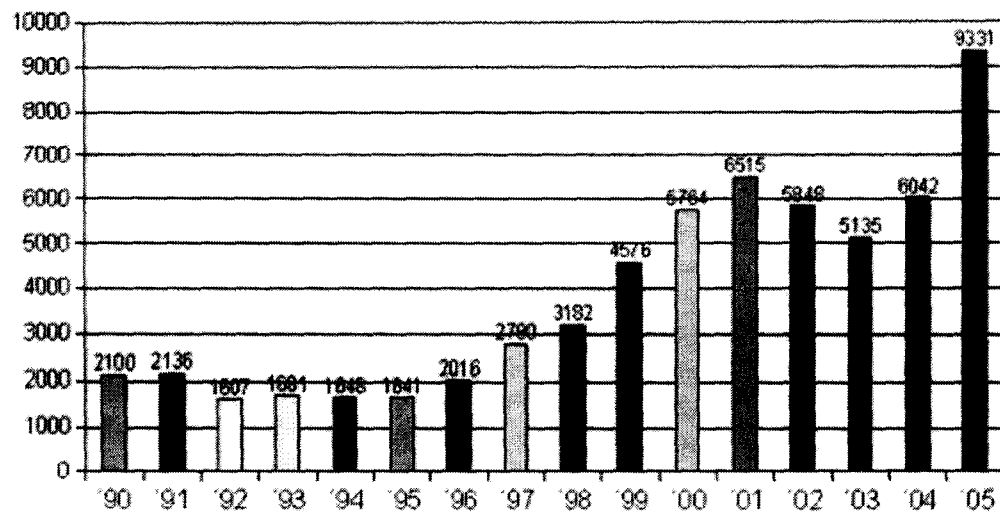
Að öðru leyti tekur Útlendingastofnun undir þau sjónarmið sem fram koma í athugasemdum við lagafrumvarp þetta.

Virðingarfyllst,
f.h. Útlendingastofnunar

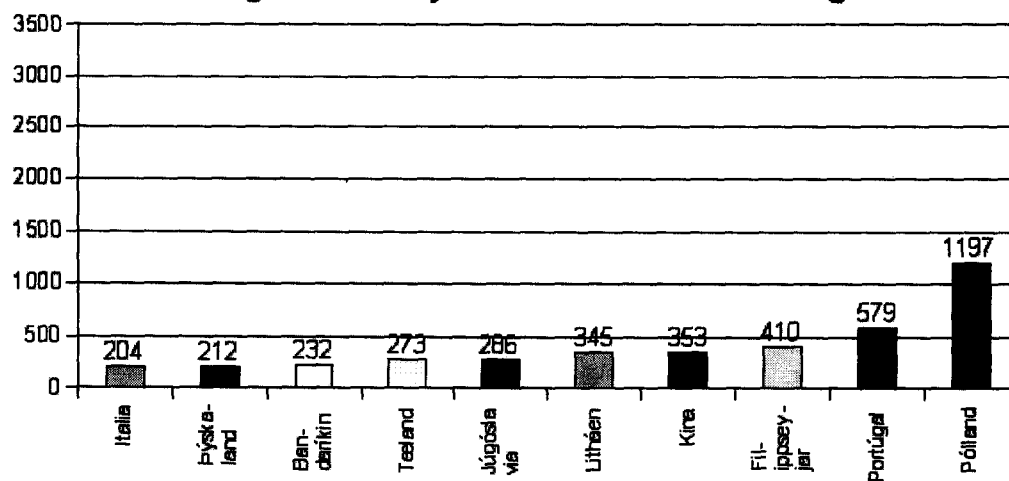
Hildur Dungal
Hildur Dungal

Meðfylgjandi: Tölfræði

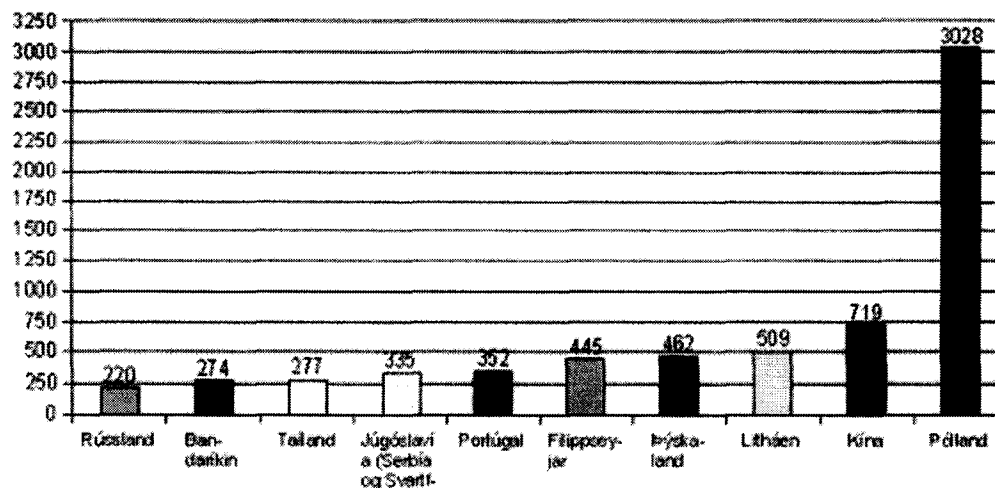
Útgefin leyfi á milli ára

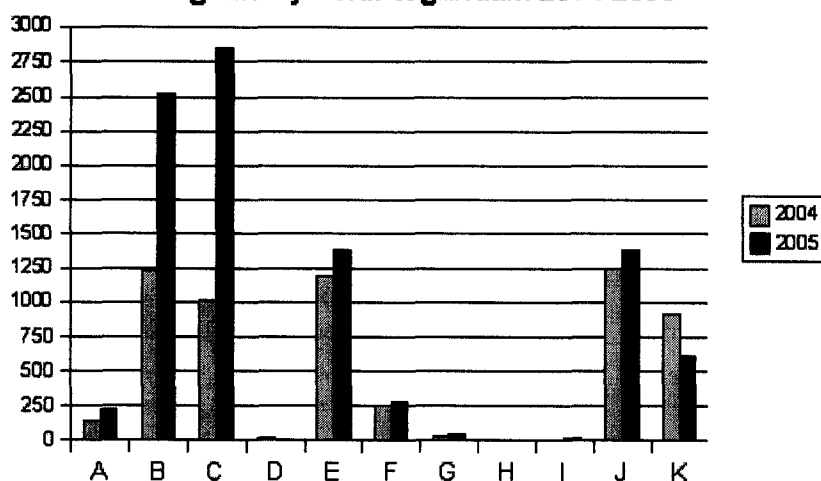
Flest útgefin dvalarleyfa 2004 flokkuð eftir ríkisföngum

Flest útgefin dvalarleyfi 2005 flokkuð eftir ríkisföngum

Útgefin leyfi eftir tegundum 2004-2005

Tegundir dvalarleyfa:

- A. Dvalarleyfi án atvinnuþátttöku
- B. Dvalarleyfi vegna atvinnuþátttöku
- C. Dvalarleyfi vegna atvinnuþátttöku
- D. Óendurnýjanlegt dvalarleyfi vegna atvinnuþátttöku
- E. Dvalarleyfi fyrir aðstandendur skv. 13. gr. útlendingalaga
- F. Dvalarleyfi vegna námsdvalar
- G. Dvalarleyfi vegna vistráðningar
- H. Dvalarleyfi af mannúðarástæðum skv. 2. mgr. 11. gr. útlendingalaga
- I. Dvalarleyfi skv. 11. gr./3mgr.
- J. Dvalarleyfi til EFTA eða EES útlendings
- K. Búsetuleyfi

Alþingi
Erindi nr. P 132/1871
komudagur 26.4.2006

Til Félagsmálanefndar Alþingis

Keflavík 26. apríl 2006.

Verkalýðs og sjómannafélagi Keflavíkur og nágrennis hefur borist ósk um umsögn um frumvarp félagsmálaráðherra um frjálsa för launafólks frá nýjum aðildarríkjum Evrópusambandsins.

Félagið er aðili að Alþýðusambandi Íslands og vísar til umsagnar ASÍ er varðar málið í heild sinni, enda hefur sú umsögn verið unnin í fullu samráði við félagið.

Með kveðju
Kristján Gunnarsson formaður.
Guðjón H. Arngrímsson varaformaður.

VERKALÝÐSFÉLAG AKRANESS
SUNNUGRAUT 13 – 300 AKRANES
SÍMI 430 9600 – FAX 430 9601
KENNITALA 660269-6669 – www.vfa.is

Félagamálanefnd Alþingis.

Umsögn Verkalýðsfélags Akraness um frumvarp félagsmálaráðherra um frjálsa för launafólks frá nýjum aðildarríkum Evrópusambandsins þ.e. breyting á lögum nr. 47/1993 og lögum nr. 97/2002.

Verkalýðsfélag Akraness hefur tekið frumvarpið efnislega til athugunar og leyfir sér að koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum.

A.

Rökin sem lágu að baki frestun á gildistöku ákvæða reglugerðar nr. 1612/68 EBE árið 2004 og fram komu í frumvarpi ríkisstjórnarinnar á sínum tíma eru enn til staðar. “*F lést hinna nýju aðildarríkja standa þeim ríkjum sem fyrir eru nokkuð að bak í efnahagslegu tilliti og hvað varðar þróun markaðsbúskapar. Eru líf skjör almennings í þessum ríkjum almennt nokkuð lakari en meðal núverandi aðildarríkja. Hafa því margir velt því fyrir sér hvers konar áhrif óheftur aðgangur ríkisborgara hinna nýju aðildarríkja að vinnumörkuðum núverandi aðildarríkja kunni að hafa á þróun mála er varða vinnumarkaðinn sérstaklega, svo sem laun og ýmis félagsleg réttindi. Enn fremur má ætla að líkur séu á því fámenn ríki geti orðið fyrir hlutfallslega meiri áhrifum ef mörg hinna fjölmennari ríkja ákveða að beita takmörkunum en hin smærri verða opin.*”

Ljóst er að verulegur fjöldi fólks frá þeim löndum sem frestunin náði til hefur starfað hér á landi á grundvelli atvinnuleyfa eða fyrir milligöngu starfsmannaleiga. Engin úttekt eða rannsókn hefur farið fram á því hvaða áhrif þetta hefur haft á íslenskan vinnumarkað. Fyrst við ákvörðun um niðurfellingu frestunarinnar er ákveðið er að skipa starfshóp með aðilum vinnumarkaðarins til að fara yfir málefni útlendinga á íslenskum vinnumarkaði. Það er hins vegar reynsla Verkalýðsfélags Akraness að mikill meiri hluti þess fólks sem kemur hér til starfa frá láglaunasvæðum vinni á lágmarkslaunum sem eðlilega leiðir af sér pressu frá atvinnurekendum um lækkun þeirra markaðslauna sem almennt gilda á íslenskum vinnumarkaði og verkalýðshreyfingin hefur í áratugi verið að berjast fyrir.

Athygli er jafnframt vakin á því að í þeim ríkum sem nú stendur til að veita aðgang að íslenskum vinnumarkaði er í flestum tilvikum verulegt atvinnuleysi. Þessi staða ásamt því að ýmis fjölmenn ríki Evrópska efnahagssvæðisins hafa ákveðið að beita takmörkunum áfram hlýtur að kalla á verulegt aukið framboð erlends vinnuafls hér á landi. Er líklegt að þetta aukna framboð á starfsfólki frá láglaunasvæðum ýti enn frekar undir lækkun markaðslauna, gerviverktöku og atvinnuleysi meðal Íslendinga.

Vegna þessa telur Verkalýðsfélag Akraness íslenskan vinnumarkað alls ekki tilbúinn nú til að taka við auknu flæði launafólks. Eðlilegt sé að gildistöku reglnanna sé frestað þar til að úttekt hafi verið gerð á því hvaða áhrif aukið framboð erlends launafólks frá

láglaunasvæðum hefur og fyrir liggi mótaðar reglur, m.a. frá aðilum vinnumarkaðarins, um málefni útlendinga á íslenskum vinnumarkaði. Er jafnframt vísað til ályktana frá fjölmörgum verkalyðsfélögum og heildarsamtökum þeirra þar sem frumvarpi þessu er mótmælt.

B.

Ef vilji löggjafans stendur til þess að afnema takmörkun á reglugerð nr. 1612/68/EBE um frelsi launþega til flutninga innan Evrópska efnahagssvæðisins vill Verkalýðsfélag Akraness koma eftirfarandi ábendingum á framfæri:

1.

Tryggt verði að fyrirtæki sem nýta erlent vinnuafl greiði laun og önnur starfskjör í samræmi við það sem gildir almennt á íslenskum vinnumarkaði en ekki einungis lágmarkslaun samkvæmt kjarasamningum.

2.

Viðkomandi stéttarfélag fái skýra heimild til þess að afla gagna hjá atvinnurekendum sem hafa erlent vinnuafl í sinni þjónustu, t.d. ráðningarsamninga, tímaskriftir og launaseðla og það án þess að grunur um brot sé til staðar. Reynslan sýnir að erlent starfsfólk veit almennt lítið um réttindi sín á íslenskum vinnumarkaði og veigrar sér við að leita aðstoðar verkalyðsfélaganna. Dæmin sanna einnig að einstaka atvinnurekendur hafa nýtt sér þessa vankunnáttu. Ljóst er að á stéttarfélögum hvílir skylda til að tryggja að á félagssvæði þeirra sé unnið samkvæmt íslenskum lögum og kjarasamningum og hafa þau viðtæka hagsmuni af því að svo sé gert. Er með öllu óskiljanlegt ef ekki er vilji til að notfæra sér þessa eftirlitsleið. Stéttarfélögin hafa á að skipa starfsfólki með viðtæka reynslu í túlkun kjarasamninga og með þekkingu á hinum ýmsu sérkjarasamningum sem í gildi eru. Er hins vegar ólíklegt nema með stóráuknu fjárframlagi að Vinnuálastofnun geti sinnt ætluðu eftirlitshlutverki sínu.

Er athygli vakin á því að við veitingu atvinnuleyfa hefur viðkomandi verkalyðsfélag umsagnarrétt og fær í hendur ráðningarsamning og getur þannig tryggt að unnið verði samkvæmt gildandi kjarasamningum ef atvinnuleyfi verður veitt. Ef frumvarpið verður að lögum óbreytt er ljóst að þetta eftirlit stéttarfélaganna hverfur varðandi vinnuafl frá þeim nýju aðildarríki sem áður sættu takmörkunum, það er því miður staðreynd.

Akranesi, 26. apríl 2006

F.h. Verkalýðsfélags Akraness

Vilhjálmur Birgisson, formaður stjórnar.

Félagsmálanefnd Alþingis

Húsavík, 26. apríl 2006

Varðar: Þskj. 1133 — 771. mál, frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga.

Af hálfu Verkalýðsfélags Húsavíkur er hér með komið á framfæri mótmælum við lögfestingu ofangreinds frumvarps. Mjög varhugavert er að nýta ekki heimild til að fresta gildistöku reglna Evrópusambandsins hvað varðar aðgengi íbúa nýjustu ríkja Evrópusambandsins að íslenskum vinnumarkaði. Átök og ágreiningur sem uppi hefur verið um á síðustu misserum, m.a. í tengslum við starfsemi svonefndra starfsmannaleiga, sýna mjög glögg að vinnumarkaðurinn hérlandis er ekki undir það búinn að takast á við svona stóra breytingu í einni sviphendingu. Nærtækra væri að láta betur reyna á hvort eitthvert hald er í þeim lögum og reglum sem sett voru í lok síðasta árs og undirbúa málið betur áður en enn meiri rýmkun á sér stað en orðin er.

Á það má líka benda að í umsögn fjármálaráðuneytisins er ekki gert ráð fyrir því að frumvarpið hafi kostnað í för með sér. Þó blasir við nú þegar að íslenskt kerfi, til dæmis velferðarkerfið, er vanbúið að taka þeirri miklu fjölgun erlends vinnuafls sem þegar er orðin. Hvað þá heldur að það sé fært um að óbreyttu að takast á við enn meiri fjölgun. Samfélagslega er þó mjög brýnt að erlendu fólki sem hingað kemur til langdvalar sé gert sem auðveldast að aðlagast íslensku samfélagi. Ná tökum á íslensku og forðast félagslega einangrun. Slík úrræði kosta peninga og verður ekki sinnt nema skilgreint sé hver beri ábyrgðina í þessum efnum, ríkið, sveitarfélögin eða atvinnurekendur.

Formbundið skrifræði eins og þetta frumvarp fjallar fyrst og fremst um með tilkynningaskyldu, dagsektum og skjalaframleiðslu er ekki líklegt til að skila neinum viðhlítandi árangri til þess að tryggt sé annars vegar að offjölgun erlendra starfsmanna frá láglaunasvæðum austur Evrópu valdi ekki tekju- og lífsskjaraskerðingu fyrir íslenskt verkafólk og hins vegar að réttindi þessara erlendu starfsmanna séu raunverulega tryggð, efnislega ekki bara formlega.

Þá er eftirlitsþátturinn stórt spurningamerki. Með frumvarpinu er verið að færa eftirlitið með launakjörum erlendra starfsmanna yfir á herðar Vinnumálastofnunar. Þar er ekki sú þekking og reynsla sem stéttarfélögin ráða yfir. Þá er ekki í frumvarpinu talað um að efla Vinnumálastofnun svo hún geti sinnt þessari auknu eftirlitsskyldu með eðlilegum hætti. Mikilvægt er að stéttarfélögin fái sterkari heimildir í frumvarpinu, verði það afgreitt frá vorþinginu, svo hægt verði að sinna eftirlitsþættinum betur og nýta þannig þá þekkingu sem er til staðar hjá stéttarfélögum. Þá hlýtur vera eðlilegt að ætla ríkisskattstjóra ákveðna eftirlitsskyldu gagnvart opinberum sköttum.

Verði þessi breyting að lögum án nauðsynlegra undirbúningsaðgerða og aðlögunar er hætt við að hún valdi því að atvinnuleysi kunni að verða viðvarandi vandamál eins og víða í Evrópu. Framboð af fólki sem er tilbúið að vinna á lægri launum en Íslendingar

verði svo mikið. Nú þegar hefur Verkalýðsfélag Húsavíkur fengið inn á borð til sín dæmi, þar sem erlend verkafólk frá einu af þessum aðildarríkjum sem tilgreint eru í frumvarpinu er tilbúið að koma til starfa í ferðaþjónustu í sumar gegn því að fá ráðningarsamning og 300 kr. í dagvinnulaun svo það komist inn í landið.

Af þessum sökum sem hér hefur verið tiltekið leggst Verkalýðsfélag Húsavíkur gegn þessu frumvarpi eins og meðfylgjandi ályktun stjórnar og trúnaðarmannaráðs félagsins ber einnig með sér.

Virðingarfyllst,
Aðalsteinn Á. Baldursson
formaður Verkalýðsfélags Húsavíkur.

Ályktun um frjálst flæði launafólks 1. maí

Verkalýðsfélag Húsavíkur gerir alvarlegar athugasemdir við að innlendir vinnumarkaður verði opnaður 1. maí fyrir milljónum íbúa átta þjóða í Austur Evrópu.

Með því að falla frá skilyrði um atvinnuleysi má reikna með að fjöldi erlendra starfsmanna streymi til landsins í leit að vinnu þar sem þeir búa við viðvarandi atvinnuleysi og hörmuleg kjör. Eflaust munu atvinnurekendur í einhverjum tilfellum nýta sér þessa aðstöðu til að koma sér upp ódýru vinnuafli og pressa á lækkun þeirra kjara sem þekkjast á íslenskum vinnumarkaði. Þá er líklegt að aukið framboð á starfsfólki frá þessum löndum ýti enn frekar undir lækkun markaðslauna, gerviverktöku og atvinnuleysi.

Verkalýðsfélag Húsavíkur telur íslenskan vinnumarkað ekki tilbúinn til að taka við auknu flæði launafólks 1. maí. Þess vegna telur félagið eðlilegt að fresta gildistöku reglnanna um nokkur ár og tíminn notaður til að setja skýrar reglur sem kveði á um ábyrgð fyrirtækja sem ráða til sín erlent starfsfólk varðandi kjör og skattskil til opinberra aðila. Við eigum að nýta okkur reynslu annarra þjóða sem opnað hafa sín lönd fyrir erlendu vinnuafli og lent í ýmsum erfiðleikum. Því miður er ekki að sjá að íslensk stjórnvöld hafi gert það og því er veruleg hætt á ferðum og reyndar óskiljanlegt að málið hafi ekki verið skoðað betur.

Þannig samþykkt á fundi 18. apríl 2006

4563113

Verkalýðsfélag Vestfirðinga

Kt. 650102-3470 – Pólgöta 2, 400 Ísafirði

Sími 456 3190 – Bréfsími 456 3113

Veff. <http://www.verkvest.is/> – Netf. postur@verkvest.is**Alþingi****Erindi nr. Þ 132/1766****komudagur 24.4.2006****Ísafirði 24. apríl 2006.****Félagsmálanefnd Alþingis**
Selma Hafliðadóttir**Umsögn um frumvarp “um frjálsa för launafólks”:**

Okkar reynsla af samskiptum við vinnuveitendur á félagssvæðinu er yfirleitt góð, kjarasamningar virtir og aðbúnaður góður, jafnrétti útlendinga og heimamanna virt allvel.

Þar sem umsögn og samþykki okkar er skilyrði fyrir atvinnuleyfum útlendinga utan E.E.S. teljum við að grundvöllur hafi skapast fyrir eftirlitsskyldu af okkar hálfu með að í öllu sé farið eftir þeim kjarasamningum sem í gildi eru á hverjum tíma, viðurkenningu atvinnurekanda á okkar afskiptum og greiðum upplýsingum frá þeim um laun og önnur kjör. Þetta á við bæði stóra vinnustaði og smáa.

Við teljum að fresta beri staðfestingu á samþykktum um frjálsa för launafólks frá nýjum aðildarríkjum Evrópusambandsins í það minnsta í eitt ár, því okkur er kunnugt um smærri atvinnurekendur sem biða eftir því að okkar afskiptum af atvinnuleyfum ljúki. Eins er mikil hætt á að starfsmannaleigur skjóti hér upp kollinum til að útvega erlent starfsfólk á einhverskonar leigusölu, sem þýðir auðvitað ekkert annað en aðferð til að notfæra sér þekkingarleysi og neyð útlendinganna og greiða þeim lægri laun en eru á starfsvettvangi. Ekki eru stafsmanaleigur reknar sem góðgerðarstofnanir.

Við Íslendingar höfum haft nokkur ár til að búa okkur undir staðfestingu á frjálsri för verkafólks frá þessum nýju aðildarríkjum E.E.S. en ekkert gert til að vera viðbúin nýjum viðhorfum. Því er árs frestur á staðfestingu mjög brýnn. En skilyrðið yrði að vera að aðilar vinnumarkaðsins og stjórnvöld nýttu vel frestinn til að setja sér reglur sem kæmu í veg fyrir misnotkun á þessu verkafólki frá fátækum ríkjum, því allir hljóta að vera sammála um að ekki verði níðst á því af óprúttum aðilum.

Með bestu kveðjum.**F.h. Verkalýðsfélags Vestfirðinga.****Pétur Sigurðsson, form.**

Alþingi
Erindi nr. P 132/1872
komudagur 26. 4. 2006

VÉLSTJÓRAFÉLAG ÍSLANDS

Nefndasvið Alþingis,
Félagsmálanefnd,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík.

Reykjavík 26. apríl 2006

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES og atvinnuréttindi útlendinga, 771. mál.

Frumvarpið kveður á um að ákvæði reglugerðar nr. 1612/68/EBE taki einnig til ríkisborgara Eistlands, Lettlands, Litháens, Póllands, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklands og Ungverjalands þ.e. ekki þurfi að sækja um atvinnuleyfi en atvinnurekendur þurfi að tilkynna ráðningu launþega frá nefndum löndum til Vinnumálastofnunar. Sama á við þegar útlendingar skipta um starf hérlandis. Með ferilskráningunni er verið að reyna að afla sem gleggstra upplýsinga um stöðu þessara mála sem er til mikilla bóta.

Í 3. gr. frumvarpsins eru þessir þættir tífundaðir. Eftir stendur engu að síður að við vinnu hér á landi hafa verið erlendir launþegar sem eiga samkvæmt landslögum að njóta ekki lakari kjara en um er samið á hinum almenna vinnumarkaði í viðkomandi starfsgrein. Engu að síður fjölgar dæmunum stöðugt þar sem atvinnurekendur fara í kringum skýr lagaákvæði hvað þetta varðar og greiða þessu fólki laun langt undir tilskildum launum svo ekki sé nú minnst á aðbúnað þess sem oft er langt frá því sem samningar og lög áskilja.

Að mati Vélstjórafélags Íslands er nauðsynlegt að lagaramminn um kjör og aðbúnað þessa fólks sé bæði skýr og auðskilinn öllum sem eftir eiga að vinna en það sem skiptir öllu máli er að virkt eftirlitskerfi með honum sé til staðar sem á skortir að mati félagsins og ekki bætt nægjanlega úr með þessu frumvarpi.

Yrðingarfyllst,
f.h. Vélstjórafélags Íslands,

Hélgi Laxdal, formaður

Fagmenn til sjós og lands!

VIÐSKIPTARÁÐ ÍSLANDS
ICELAND CHAMBER
OF COMMERCE

Alþingi
Erindi nr. P 132/1830
komudagur 25.4.2006

Nefndasvið Alþingis
Iðnaðarnefnd
b/t Ingvars Þórs Sigurðssonar, nefndarritara
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. apríl 2006.

Efni: Frumvarp til laga nr. 47/1993 um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins og iðgum nr. 97/2002 um atvinnuréttindi útiendinga (771. mál)

Viðskiptaráð þakkar nefndinni það tækifæri að fá að veita umsögn um ofnagrent frumvarp sem felur það í sér að ákvæði reglugerðar nr. 1612/68/EBE gildi almennt um ríkisborgara Eistlands, Lettlands, Litháens, Póllands, Slóvakíu, Slóveníu, Tékklands og Ungverjalands.

Viðskiptaráð gerir engar athugasemdir við frumvarpið.

Virðingarfyllst,
f.h. Viðskiptaráðs Íslands,

Davíð Þorláksson

VINNUMÁLA
STOFNUN

Alþingi
Erindi nr. P 132/1863
komudagur 25.4.2006

Alþingi
blt Félagsmálanefnd

Dagsetning
Reykjavík, 25. apríl 2006

Tilvísun
2001030016
550

150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, og lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga .

Vinnumálastofnun lýsir ekki öðrum skoðunum á téðu frumvarpi en þar birtast enda frumvarpið unnið af fagráðuneyti stofnunarinnar og í ríku samráði og samstarfi við hana. Þá hefur náðst samkomulag við heildarsamtök aðila vinnumarkaðarins um efnisatriði frumvarpisins sem er mikilvægt þegar kemur að gildistöku þess og innleiðingu.

Stofnunin leggur áherslu á að frumvarpið nái fram að ganga með skjóttum hætti enda falla allar aðgangstakmarkanir niður þ. 1. maí nk. ef ekki taka aðrar við. Stofnunin hefur þegar hafið vinnu við að undirbúa skráningu og móttöku ráðningarsamninga eins og fyrir er lagt í frumvarpinu. Verður leitast við að innsend gögn verði að mestu með rafrænum hætti svo þessi umsýsla verði bæði skjót og þægileg fyrir fyrirtækin - en það er þeirra að tilkynna um að þau hafi ráðið erlenda starfsmenn frá nýju EES- ríkjunum á réttum kjörum samkv. íslenskum lögum.

Virðingarfyllst,
fh. Vinnumálastofnunar,

Gissur Pétursson forstjóri